REDACTIUNEA,
Administratiunea şi Tipografia,
BRAŞOV, piaţa mare Nr. 30.

Scrisori nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.

INSERATE se primesc la ADMINISTRAŢIUNE în Braşov şi la următórele Birouri de anunciuri:
In Viena: M. Dukes Nachf. Nox. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppeliks Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.

PREŢUL INSERŢIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. — Publicări mai dese după tarifă şi învoială.

RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banî.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXIII.

„GAZETA" iese în fiăcare ḑi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de *Duminecă* 2 *fl.* pe an.

Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francî, pe şése lunî 20 fr., pe trei lunî 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francî.

Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectori.

Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare Têrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe şése lunî 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunî 6 fl., pe trei lunî 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banî. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 129. Braşov, Sâmbătă 10 (23) Iunie. 1900.

Cuceririle şovinismului.

Scim, că ţinta şovinismului maghiar este asimilarea popórelor nemaghiare prin lăţirea limbei şi a „culturei maghiare".

In ce privesce rĕspândirea limbei maghiare, statisticele unguresci, carî s'au înmulţit în acéstă eră a şovinismului aşa de mult, încât au ajuns sĕ fiă o adevĕrată calamitate publică, vorbesc de „resultate marî". Nu voim sĕ ne ocupăm de aceste, ci ne mărginim a constata, că de fapt pretinsele succese dobêndite până acuma prin lăţirea limbei maghiare, aci în mod artificial, aci prin impunere cu forţa, sunt de-o natură mai mult decât problematică.

Acésta o vĕd şi o recunosc chiar şi nesăbuiţii şoviniştî. De aceea ei pledéză de-un timp încóce cu deosebire pentru maghiarisarea în sens mai larg, prin lăţirea aşa ḑisei culturî maghiare.

Cu „cuceririle culturei maghiare", despre carî şi-au făcut aşa marî ilusiunî, stau fórte rĕu. Despre acésta s'a convins şi archişovinistul dela „Magyarorszag", Nicolae Bartha. Aşa reiese cel puţin dintr'un articul ce l'a scris ḑilele aceste despre teatrul maghiar din Clujiŭ şi marea lui misiune pentru lăţirea culturei şi civilisaţiunei maghiare în celelalte oraşe mai însemnate din Transilvania, cum sunt Braşovul şi Sibiiul.

E caracteristic modul cum espune Bartha părerile sale. El constată, că Saşii şi Românii din amintitele oraşe mai de frunte ardelene nu cunosc cultura maghiară de loc, orî numai fórte defectuos. Causa este, că prin biserică şi prin şcólele susţinute de ea, ei sunt isolaţî de Maghiarî, ér în privinţa culturei se simt ca şi când ar aparţiné mai mult Germaniei séu României. Şcóla nu póte „din causa relei supraveghirî a organelor statului" sĕ restabilescă solidaritatea simţului dintre aceştî cetăţenî şi Maghiarî. Aşa dér nu rĕmâne, decât ca sĕ lucreze cu influenţa culturală, ce póte esercita un teatru maghiar bine organisat, condus şi corĕspundĕtor cerinţelor artistice. Acesta are sĕ fiă teatrul din Clujiu. Misiunea lui culturală ar consta în a da în Braşov şi Sibiiu representaţiunî în fiă-care an timp de câte ḑece sĕptĕmânî. „Printr'asta", ḑice, „noi le vom arăta acea cultură, pe care ei o negligă, fiind-că nu o cunosc".

Acésta este în esenţă părerea cea mai nóuă pentru viitórele cucerirî ale culturei maghiare". Décă au ajuns lucrurile la atâta, atuncî e fórte desperată causa acestor cucerirî.

Au fost şi până acuma trupe teatrele maghiare, carî au fost chiar şi subvenţionate sĕ jóce în Braşov şi Sibiiu, dér public săsesc şi român n'au avut nicî atuncî, când veneau de-adreptul de pe la Clujiŭ şi de pe la alte oraşe mai marî unguresci.

Lucrul se esplică uşor. Nicî Românii, nicî Saşii nu simt trebuinţa culturei maghiare, de care vorbesce Nicolae Bartha. Şi unii şi alţii au făcut trista esperienţă de-a vedé şi a simţi *efectele* acestei culturî, şi acésta e de-ajuns pentru-ca sĕ nu mai aibă nicî curiositatea, nicî dorinţa de-a cerceta după isvórele unei astfel de culturî.

De unde ar şi lua Românii şi Saşii dorinţa de-a „cunósce cultura maghiară", visitând teatrele maghiare, când limba şi cultura lor propriă naţională, încât nu este prigonită, este urgisită de ei şi numai de nevoiă tolerată încă până una altă?

Şi teatrele naţionale formézá un capitlu nu neînsemnat în stăruinţele nefaste ale şovinismului maghiar. Er esperienţele, ce au trebuit sĕ le facă Bartha şi soţî până acuma, pune în relief sentinţa biblică: Ce ţie nu-ţî place, altuia nu face!

„Pretendentul."

De mult i-s'a dat acest calificativ contelui *Tisza* Pista, ér acum că la Oradea-mare a desfăşurat un fel de program al politicei sale, foile unguresci se ocupă cu declaraţiunile lui şi le comentéză fiă-care, după cum le taie capul.

Cu discursul dela Oradea groful Tisza a provocat şi mulţumirî şi nemulţumirî. Mulţumiţî sunt, firesce, cei din tabĕra „vechilor liberalî", ómenii gardei tiszaiste, carî glorifică şi apoteoséză „adênca pĕtrundere de bărbat de stat" a grofului. Mult mai mare însĕ este numĕrul celor nemulţămiţî.

Intre aceştia se înşiră în primul rênd contele Albert *Apponyi*, care publică în colónele lui „Budapesti Hirlap" un articul „principiar", ḑicênd că-şî ţine de datoriă a desvĕli cu franchetă „impresia penibilă, ce a făcut'o o parte a vorbirei contelui Tisza asupra cercurilor fostei partide naţionale". Pe Apponyi şi ai sĕi îi supĕră grozav împrejurarea, că Tisza a ḑis, că va fi totdéuna mândru de luptele, ce le-a purtat în interesul susţinerii la cârmă a guvernului Banffy, guvern, contra căruia partida apponyistă a luptat la timpul sĕu cu mijlóce de forţă. Şi mai mult însĕ de cât acésta, l'a usturat pe Apponyi declaraţia lui Tisza, că apponyiştii s'au alăturat la acel program al partidei liberale, care e identic şi adî cu trecutul politic al partidei, ceea-ce va sĕ ḑică — o capitulare.

Fóia lui Banffy „*Magyar Szó*" e nemulţămită cu declaraţiile lui Tisza în *cestiunea naţionalităţilor* şi protestéză contra încercării de-a da lecţiă reformaţilor. Incolo ḑice, că Tisza „a lăudat în mod înţelepţesc şi guvernamental pe Banffy pentru celea ce le-a făcut la guvern, apoi a lăudat şi pe Szell, pentru-că se lasă a fi sprijinit".

Ugroniştii dela „*Magyarorszag*" ḑic, că discursul din Oradea a justificat scirea, că contele Tisza vré sĕ fiă ministru de interne; apoi: „Caracterul politic al contelui Tisza este în contraḑicere constantă cu caracterul politic al lui Szell şi în armoniă constantă cu caracterul politicei lui Banffy. Décă cu astfel de declaraţiunî va fi ridicat contele Tisza în scaunul de mi nistru de interne, prin acésta s'ar pecetlui cea mai perfectă abdicaţiune a lui Coloman Szell".

Cei carî mai mult sunt nemulţumiţî, ba revoltaţî chiar contra lui Tisza, sunt cei din sînul partidei poporale. Étă cum se esprimă „*Alkotmany*":

„Tiszaiştii dela început au fost representanţii cei mai netoleranţî ai confesiunei calviniste. Ei au întrodus inovaţiunea, după care protestantismul, care înainte era oposiţional, a devenit prin ei guvernamental; alianţa cu puterea de stat a fost tactica lui şi, după-ce pe calea acésta a isbutit a ajunge la stăpânire, a urmat sistematic metodul, prin care cele mai principale oficii şi tóte acele posturî, carî pot sĕ devină factorî în viaţa nóstră politică, le-au ocupat cu protestanţî, cu francmasonî, cu Jidanî séu cu catolicî de aceia, carî din interes, orî din prostiă s'au angajat ca aderenţî necondiţionaţî ai partidului liberal. Unii pentru slăbiciunea minţii, orî din causă, că le lipsesce puterea de-a voi, s'au alăturat la partida liberală; aceştia au fost toleraţî. Pe toţî ceilalţî însĕ, carî s'au opus, séu i-s'au făcut nedvrednicî de încredere, i-a delăturat. In felul acesta au preparat patria nouă pentru neconfesionalism şi au plămădit legile politice-bisericescî, prin carî au credut, că-şî vor puté asigura pentru veciă stăpânirea. Familia Tisza, privind Ungaria ca un patrimoniu al sĕu, fiul bărbatului de stat de marî principii liberale, al lui Coloman Tisza, a învĕţat dela Macchiaveli, că orî-ce stăpânire se póte susţiné numai pe basele, pe care s'a întemeiat. Astfel dér e numai o consecenţă din partea lui, când proclamă vechia partidă liberală; că apĕră politica lui Banffy; că legile politice-bisericescî şi-le mărturisesce ca dogme ale sale; că promite a continua politica, ce a pus în viaţă acele legî; că botéză în mod fals ca „libertate, religiune şi pace confesională" acea politică calvinistă, care e cea mai egoistă confesiune; că partida poporală creştină o acusă cu confesionalism şi nepatriotism şi o calumniéză, provocând la luptă contra ei pe toţî cetăţenii de altă credinţă şi pe catolicii, carî sunt de pănura Tiszaiştilor şi a guvernului liberal".

„Alkotmany" termină îndemnând pe membrii partidei poporale, ca în urma celor petrecute la Oradea-mare, sĕ fiă tarî, solidarî şi activî căcî, ḑice, „nu ne putem lăsa patria, drepturile nóstre, credinţa nóstră, poporul şi constituţia nóstră la bunul plac al dinastiei-Tisza".

In fine mai amintim, că discursul lui Tisza n'a făcut bună impresiă nicî la fracţiunea Kossuth-Eötvös a partidei independente. Intr'un lung articul „*Egyetertés*", organul acestei fracţiunî, îşî esprimă adênca nemulţămire, mai ales faţă cu declaraţiile ce le-a făcut Tisza în *cestiunea naţionalităţilor* şi în cestiunea confesională. Ḑice despre el, că e nesincer când se îmbulḑesce lângă Szell, şi e lipsit de curagiŭ, când nu cuteză a-se ridica contra acestuia. Apoi prin tot discursul sĕu, Tisza n'a voit decât sĕ-şî facă reclam.

Procesul din Deva.

(Coresp. part. a „Gazetei Transilvaniei".)

— 20 Iunie n.

Nu de mult s'a pertractat la judecătoria din Baia-de-Criş procesul intentat tinerilor, — carî au depus o cunună *pe mormêntul din Ţebea*. Acéstă pertractare a avut de resultat condamnarea tinerilor.

Fiind însĕ sentinţa apelată — *Tribunalul regesc* din Deva a fixat terminul de pertractare pe ḑiua de 26 Iunie st. n.

Suntem dedaţî noi cu procesele intentate de şovinismul unguresc şi ar trebui sĕ aşteptăm şi de astă-dată numai *sentinţa*; dér ceea ce ne face sĕ ne ocupăm cu acest proces — înainte de pertractare — este următórea gravă împrejurare, ce trebue sĕ o remarcăm:

Aicî nu mai este vorbă de „agitaţiă", nu de „*trădare de patriă*", — aicî e vorba de *insultarea morţilor*.

Tinerii fiind condamnaţî la judecătoria din Baia-de-Criş pentru manifestarea pietăţii lor la mormêntul eroului nostru *Iancu* — sunt acusaţî de crima *infidelităţii*.

Asupra acestei acuse grave are sĕ se decidă acum la Tribunalul regesc din Deva.

In 26 Iunie are sĕ se discute credinţa seculară către dinastiă şi iubirea de patriă — douĕ note din caracterul poporului nostru.

Acésta este grava împrejurare, ce ne face sĕ atragem atenţiunea asupra procesului din Deva.

De sigur tinerii vor representa causa nóstră sfântă *cu însufleţire démnă de actul sĕvêrşit la Ţebea*, — ér vrednicii apĕrătorî, domnii Francisc *Hoszu-Longin*, Dr. Stefan C. *Pop* şi Dr. Aurel *Vlad* cu puterea cunoscinţelor lor, cu energia dovedită, vor puté înfrânge şovinismul unguresc, care şi în templul justiţiei vrea sĕ-şî ajungă culminaţia.

După cum aflu, tinerimea română din Clujiŭ va trimite la Deva o delegaţiă de şése membri, ca prin acésta sĕ dea dovadă despre solidaritatea în cestiunea Iancu — şi astfel prin representarea ei oficiósă sĕ-şî manifesteze interesul faţă de tot ce-i românesc.

Asemenea — vor fi representate şi celelalte Universităţî.

Ce privesce interesul general al Românilor faţă de acest proces, cred, că la tot casul privirile se vor îndrepta spre Deva — şi vor aştepta cu nerăbdare resultatul, care, decum-va va fi *condamnarea tinerilor*, atuncî orî-ce suflet românesc se va sgudui.

Vom avé ocasiune sĕ vedem, cum puternicii ḑilei vor îndrăsni în numele Majestăţii Sale, sĕ judece asupra credinţei către tron şi dinastiă a poporului român şi cum respectă legile — când dela noi respectarea legilor o pretind.

Nu credem însĕ, ca ceea ce judecătoria din Baia-de-Criş a comis — pângărită de patima avansării unui vice-jude — sĕ fiă în stare un Tribunal regesc sĕ o reediteze. —

Sĕ vedem!

El...

China şi puterile.

Scirile mai importante despre *evenimentele*, ce s'au petrecut ḑilele din urmă *în China* şi despre *acţiunea şi pregătirile marilor puterî* pentru a preîntêmpina de cu bună vreme marele pericul chines — sunt următórele:

— „*Daily Express*" publică o telegramă din *Shanghai* ḑicênd, că o *trupă ruséscă* a sosit alaltăerî la *Peking* şi-a început imediat *bombardarea oraşului cu succes*.

— Despre espediţia internaţională, care a plecat spre Peking şi despre care se telegrafase, că s'a reîntors la Tiencin, sosesc scirî contradicĕtóre. O telegramă din *Shanghai* trimisă la Londra spune, că espediţia

e încunjurată de trupe chinese. „Times“ însĕ vestesce tot din Shanghai, că alaltăerĭ a fluturat un stindard *engles* pe vechia pórtă dela Peking, de unde se deduce, că trupele amiralului *Seymour* ar fi sosit la Peking și ar fi atacat orașul din două părțĭ.

— In *Berlin* nu se dă nicĭ o importanță scirilor publicate de diarele englesescĭ, fiind-că ele sunt atât de contradicĕtóre, încât nu se póte alege ce-i adevĕrat și ce nu din ele. „Voss. Ztg“ blaméză mania diarelor englesescĭ de a produce sensații cu scirĭ despre evenimentele întĕmplate în Peking, pe când se scie, că acest oraș este cu totul isolat de lumea din afară.

— Consulul engles din *Tiencin* a trimis din Cifu o telegramă, în care se dice, că Boxerii au stricat linia ferată spre nord de Tiencin, au dat foc bisericei catolice, bisericei misiunei și mai multor case chinese. Trupele chinezescĭ nu șĭ-au prea dat silință a împedeca pe Boxerĭ în devastările lor.

O altă scire telegrafică trimisă la Washington din *Sanciu* spune, că Boxerii au devastat și jăfuit misiunea de-acolo.

*

— „*Daily Fxpress*“ primesce din *Shanghai* scirea, că în lupta dela *Taku* au cădut 700 de Chinesĭ în forturĭ; 100 din ei au fost prinșĭ în retragere de către Rușĭ și Germanĭ. Rușii și Germanii au prins încrucișătorul chines „Haijang“.

*

— Privitor la planul, ce-l au *puterile marĭ față cu China*, o telegramă din Bruxella anunță: Detronarea împĕrătesei-vĕduve și internarea ei în strĕinătate; readucerea la tron a fostului împĕrat și punerea lui sub control european; apoi promisiunea solemnelă a tuturor marilor puterĭ, că nu vor esploata situația de față pentru cucerirĭ de teritorii nouĕ în China.

*

— In ceea-ce privesce *pregătirile marilor puterĭ* scirile cu data de 20 l. c. spun următórele:

Viena, 20 Iunie. Scirea, că se vor trimite ajutóre vasului de rĕsboiŭ austro-ungar „*Zenta*“, se confirmă din mai multe părțĭ, însĕ cu observarea, că nu se plănuesce trimiterea de trupe din contingentul de pe uscat.

Francfurt, 20 Iunie. După informațiunile lui „Frankfurter Zeitung“, în *Sebastopol* și *Nicolajev* este o activitate febrilă. Deja sĕptĕmâna acésta vor pleca câte-va corăbii de transport ale flotei voluntare rusescĭ cu *6000 de ómenĭ și 12 tunurĭ la Port-Arthur*.

Berlin, 20 Iunie. Guvernul german nu ascultă de acei sfătuitorĭ, carĭ recomandă împărțirea Chinei. Urmarea unui astfel de plan neprecugetat ar fi crescerea emulațiunei între *Rusia* și *Anglia*, pe când problema unei politice sănĕtóse este restabilirea cât mai grabnică a ordinei și liniștei în China.

Berlin, 20 Iunie. La ordinul împĕratului Wilhelm contingentul celor două regimente de marină se va spori cu voluntarĭ, ca sĕ pótă fi trimise la China.

Contingentul infanteriei marinei germane este: 44 ofițerĭ, 161 sub-ofițerĭ și 1243 soldațĭ. Pentru serviciul intern va rĕmâné în Germania o parte din acest contingent și la China vor fi trimișĭ cam 1200. Guvernul a închiriat vapóre pentru transportarea lor.

SCIRILE DILEI.

— 9 (22) Iunie.

Mórtea Principesei de Hohenzollern. Imediat după telegrama monarchului Francisc Iosif au sosit numĕróse telegrame de condolență dela: Impĕratul Wilhelm, Marele Duce de Luxemburg, Marele Duce de Baden, Prințul regent Luitpold al Belgiei, Regele Leopold al Belgiei, Papa Leo XIII, Regele Albert al Saxoniei, Regina Victoria a Engliterei, Prințul de Walles, Regele Portugaliei, Țarul Rusiei, Ducele Alfred de Saxa-Coburg-Gotha Marele Duce de Hessa Darmstadt etc. — Din tóte părțile țĕrii s'au trimis numĕróse telegrame de condolențe M. S. Regelui. Registrele deschise la Palat au fost acoperite de peste 4000 de semnăturĭ. In diua înmormêntării se vor arbora drapele negre la tóte autoritățile. La primăria Capitalei s'a arborat drapelul tricolor îmbrăcat în zăbranic negru. — Inmormêntarea augustei defuncte s'a hotărît a se face Sâmbătă la órele 10 séra. In aceeașĭ di se vor oficia un parastas la Mitropoliă și un *requiem* la catedrala catolică. La ambele servicii vor asista miniștrii și autoritățile. Guvernul va fi representat la înmormêntare prin d-l Al. A. Beldiman, ministrul țĕrii la Berlin. — Ministerul de rĕsboiŭ a dat ordin tuturor corpurilor de trupă în privința doliului ce armata va avea sĕ ție din causa morței Principesei Iosefina, Mama M. S. Regelui. In cele dintâiŭ 3 lunĭ, ofițerii, numai când vor merge la palat, vor purta doliu la mânecă și la dragon, ér în celelalte 3 lunĭ ei vor purta doliul numai la mânecĭ.

Academia Română va ține adĭ, Vinerĭ 9 Iunie v. c., la óra 1 p. m., ședință publică în localul sĕu din calea Victoriei. Se vor face următórele lecturĭ: D. Dr. V. *Babeș*: Produsele specifice ale pelagrei. D. Gr. G. *Tocilescu*: Comunicațiunĭ epigrafice, între carĭ un fragment de inscripțiune cuneiformă din Museul Național relativă la domnia lui Așur-nașirpal (885—860 a. Chr.)

Congresul diariștilor slavĭ. Se scie, că anul trecut diariștii slavĭ din monarchiă șĭ-au ținut congresul lor în *Cracovia*. Anul acesta congresul era plănuit sĕ se țină în *Agram*, dér Banul croat nu li-a permis acésta. Acum se vestesce prin foile ungurescĭ, că aranjatorii congresului ar voi ca acesta sĕ se țină în *Budapesta*, în care scop d-nii *Mudron* și *Hurban-Vajanszki* au fost rugațĭ sĕ mijlocéscă concesiunea. Nu se scie, ce se va întêmpla, dér vedem, că foile maghiare în micimea lor de suflet țipă de pe acum în contra ideii și cer ca autoritățile sĕ refuse cererea diariștilor slavĭ.

Logodnă. D-șóra *Sofia T. Stănescu*, fiica d-lui Tache Stănescu din Brașov, s'a logodit cu d-l Dr. *Eudoxiu-Procopovicĭ*, medic în Cernăuțĭ. — Felicitările nóstre căldurόse tinerilor logodițĭ.

Têrgul Brașovului s'a început erĭ. Peste tot e slab cercetat. Pungașĭ însĕ s'au presentat la acest têrg mai mulțĭ póte ca orĭ și când. Celulele arestului polițienesc se dice, că sunt îndesuite. Printre pungașii arestațĭ se află și unul de „renume“ din Budapesta.

Premii dela Esposiția. Juriul general al Esposiției din Paris a conferit următórele premii produselor espuse în secția agricolă din pavilionul român: *Marele premiu* pentru grâul d-lor C. G. Vernescu și Al. Marghiloman, și *Medalia de aur* pentru grâul d-lui G. Gr. Cantacuzino. De asemenea a premiat cu *Medalia de aur* operele pictorului român Simonide.

Atentat în contra unui tren. Se scrie din *Oradea-mare*, că în contra trenului vicinal *Beiuș-Vașcău*, care plecase alaltăerĭ diminéța din gara Oradea, s'a încercat un atentat. Grație însĕ păditorului de liniă Mihail *Ardelean*, atentatul fù descoperit de cu vreme. Un rĕu voitor desfăcuse trei șine de-arêndul, și décă numitul păditor n'ar fi oprit la timp trenul încărcat cu călĕtorĭ, de sigur s'ar fi întêmplat o nenorocire. Se caută după urmele făptuitorului.

Esperțĭ comercialĭ și agricolĭ. Diarele de dincolo anunță, că dilele acestea a sosit în Bucurescĭ d. Mantuano, trimisul ministeriului de comerț din Ungaria, cu misiunea de a informa guvernul sĕu tot ce privesce relațiunile comerciale dintre România și Ungaria, precum și asupra legislațiunei române economice și comerciale. D sa va locui tot timpul în Bucurescĭ și va merge din când în când la Sofia și Belgrad. — Incurênd va sosi în Bucurescĭ un espert agricol trimis de guvernul ungar, care are însărcinarea sĕ informeze guvernul sĕu asupra legislațiunei române agricole și asupra relațiunei române agricole cu Ungaria.

La conferența interparlamentară din Paris vor merge anul acesta un numĕr mare de „representanțĭ“ din Ungaria. După informațiunile diarelor maghiare, s'au anunțat până acum nu mai puțin ca 65 de inșĭ. Intre aceștia vedem și pe: *Fassie* Todor, *Gall* I., *Goldiș* I., *Serb* G. și *Șerban* N. — toțĭ din „sînul Valahilor“, cum se esprimă o fóiă din Pești. Dintre Sașĭ Pildner, dintre Sêrbĭ br. Nicolicĭ și Popovicĭ. Ungurii vor merge cu ghiotura, între ei fiind: Apponyi, Ovary, Pazmandy. Szilagy D., Kossuth F., Horanszky N. și alții, tot somitățĭ și corifei politicianĭ.

Gróznic incendiu în Bucurescĭ. Mercurĭ nóptea la órele 10 fără un sfert a isbucnit un puternic incendiu în strada Făinăriei, colț cu strada Câmpului, aprópe de têrgul Moșilor. Focul ce se ivì la casa potcovarului Frantz Smith începù în acest timp a face ravagii înspăimântătóre. Flacările se întindeau în tóte părțile distrugênd tot ce întâlneau în cale. In mai puțin de un cuart de oră dece case fură distruse până în temeliă. La óra 10 și jumĕtate focul distruse alte 5 case. Lumina flacărilor dădeau un aspect înspăimântător ambelor strade. Din cele 15 clădirĭ n'a mai rĕmas decât o ruină desĕvîrșită. Sosițĭ la fața locului, pompierii au început o luptă puternică împotriva flacărilor. Lupta lor a fost demnă de tóte laudele. Ei au căutat a apĕra vecinătățile, stingênd în același timp flacările dela clădirile aprinse. Pagubele sunt însemnate, se crede, că ating suma de cel puțin 200,000 lei. Mai tóte casele erau asigurate la societatea Națională.

Mișcarea nihiliștilor. Nihilismul rusesc, care mult timp a fost în adormire, pare a-se deștepta érășĭ. Din *Riga* se anunță, că studenții dela universitatea de acolo jócă un mare rol în mișcarea nihilistă. Ei formézĭ o societate secretă și împart broșurĭ anarchiste printre popor. Astfel de broșurĭ se găsesc în tóte părțile, chiar și prin bisericĭ, deși poliția desfășură o mare energiă în contra lor, ca sĕ pună mâna pe cei mai periculoșĭ.

Vapóre române. Șantierul naval din Severin a terminat lucrarea a două omnibuse: „*Domnul Tudor*“ și „*Vasilie Lupu*“, carĭ vor face serviciul de navigațiune fluvială. Cel de al doilea face acum cursa de probă până la Sulina, sub conducerea d-lui N. Cioculescu inginer mecanic. Omnibusul „Domnul Tudor“ va fi pus în circulațiă la 1 Iulie.

Petrecere. Inteligența română din Betlean (comit. S.-Dobêca) invită la balul filantropic, ce se va ținé la 12 Iulie st. n. 1900 în sala „Casinei“ în favorul bisericei și școlei gr. cat. de-acolo. Intrarea de pers. 2 cor., pentru familiă de persónă 1 cor. 60 b. Inceputul la 7 óre séra. Suprasolvirile se vor chita pe cale diaristică.

Din Africa sudică.

Agenția „Reuter“ anunță din *Hammonia* cu data de 18 l. c.: In fața frontului generalului *Rundle* este concentrată *o mare armată bură*, care nisuesce a străbate spre sud. Comandanții armatei sunt *Devilliers* și *Steyn* Hermanus, fratele președintelui. Capitala statului Oranje este acum Bethleem. Burii ș'au împins tabera 5 milurĭ mai aprópe de *Vicksburg și au bombardat adĭ tabĕra englesă din Vicksburg*. Flancul stâng engles a fost diua întrégă în acțiune.

*

Mareșalul *Roberts* telegrafézĭ din *Pretoria*, că avangarda generalului Hunter a ocupat *Krügersdorp* fără împotrivire. Generalul *Methuen* a bătut un detașament de Burĭ, care voia sĕ împiedece întrarea Englesilor în Heilbron.

*

Gazeta „*Cap Argus*“ primesce din *Lourenzo-Marqueze* scirea, după care *Roberts* ar fi provocat pe *Botha*, ca, pentru a-se conteni vĕrsările de sânge, *sĕ capituleze*. Botha însĕ a cerut un *armistițiu* de 12 dile, pe care însĕ Roberts l'a respins.

*

Ministrul coloniilor *Chamberlain* a ținut alaltăerĭ în Londra un discurs, în care vorbind despre rĕsboiul din Africa sudică a declarat, că *încheierea lui va fi împreunată cu multe neajunsurĭ*, însĕ opinia publică englesă va împiedeca o resolvare a cestiunei, în urma căreia republicelor bure sĕ li-se redea libertatea.

Un manifest al Boxerilor.

Un comitet de Boxerĭ a dat următorul manifest rĕspândit în sute de mii de esemplare în China:

— Dumnedeu ajută pe Boxerĭ, corcorporația patriotică, pentru-că *demonii strĕinĭ* distrug imperiul ceresc. Silesc poporul sĕ-șĭ părăséscă religia, sĕ-i întórcă ceriului spatele, sĕ nu se mai închine divintății lui și sĕ-șĭ uite de înaintașĭ. *Bărbații* îșĭ vatĕmă datoria omenéscă, *femeile* comit adulteriu. Demonii strĕinĭ nu se nasc din ómenĭ. Décă nu credețĭ, căutațĭ bine la ei; *ochii tuturor demonilor strĕinĭ sunt vinețĭ*. Nu este plóie, pământul se usucă. Asta se întêmplă pentru-că bisericele sorb ceriul, deii sunt mănioșĭ, spiritele sunt supĕrate. Asta nu-i glumă.

Esercițiile Boxerilor nu vor fi zadarnice. Repețițĭ blăstemele vóstre, spunețĭ cuvêntul vostru de vrajă, ardețĭ hârtiă galbenă umplută cu scrisóre, ca astfel sĕ chemațĭ pe toțĭ deii peșterilor și spiritele. Deii vor veni din peșterĭ, spiritele se vor cobori de pe munțĭ și vor ajuta trupului omenesc la boxare. Décă vom fi ocolit orĭ-ce pregătire militară séu tactică, atuncĭ nu va fi greu de a pustii pe toțĭ demonii strĕinĭ. Ridicațĭ dela locul lor șinele drumurilor de fier, dațĭ jos sîrmele telegrafice și apoi nimicițĭ îndată trenurile. Marea *Franciă* va fi rece în inima ei și pusilanimă. Pe *Englesĭ* și *Rușĭ* îi vom prăpădi de sigur. Ucidețĭ pe drăculeții strĕinĭ de tot némul, ca sĕ înflorésca imperiul distins al marei dinastii-Cing.

Orașele plutitóre.

Monștri Transatlanticĭ.

Nicĭ o ramură a industriei n'a suferit modificațiunĭ mai profunde și mai repedĭ la sfêrșitul secolului al XIX ca industria construcțiunilor navale.

Din perfecționare în perfecționare s'a ajuns a se lansa acum un an la Belfast vasul „*Oceanic*“, lung de 215 metri, larg de 21 metri și care duce 28,500 tóne.

Cum este amenajat, ce conține, ce costă un asemenea monstru nu șĭ-o pot, probabil, închipui nicĭ acei, carĭ călĕtoresc pe dênsul. Vom căuta sĕ ne dăm sémă aci prin câte-va cifre.

Transatlanticii — așa se numesc acele vase colosale, carĭ merg din Europa în America și vice-versa — sunt alcătuițĭ ca sĕ conție 450 de pasagerĭ de prima clasă, 150 de a doua, 400 de a treia și 380 ómenĭ de echipaj, în total 1380 persóne.

Tótă omenirea asta trebue sĕ aibă de mâncat, tóte cele necesare pentru 6—7 dile. Trebue sĕ ai cuptóre de pâne, sĕ tai animalele, carĭ o vor hrăni, sĕ ai pivnițe cu ghiață, cu vinurĭ, sĕ-i reservĭ locurĭ, unde sĕ se plimbe, sălĭ de întrunire, mijlóce de distracțiune.

Pasagerii găsesc pe bord camere spațióse și mobilate cu gust, sălĭ de lectură, sufragerie pentru copiĭ, fumător, salon pentru musică, salon de ras, tuns și frisat, salon de conversație etc..., afară de un mare salon-sofrageriă de 19 metri pe 14 pentru pasagerii de prima clasă.

Tot vasul e luminat cu lumină electrică: 1500 de lămpĭ de câte 10 și 16 luminĭ. Curentul e produs de 4 mașinĭ cu putere de 75 cai fiă-care. Inainte vasul rĕmânea în întunerec dela un ceas óre-care, fiind-că, de témă de incendiu, se stingeau tóte lumânările.

Puntea-promenadă, unde pasagerii iau aer, are 1000 metri pătraţĭ.

Pentru siguranţa acestor giganţĭ s'au luat mĕsurile cele mai bune posibile. Ele sunt provĕḑute cu douĕ maşinĭ distincte, aşa că avaria uneia din dênsele nu póte fi aşa periculósă. Nisce pompe puternice stau gata sĕ tragă apa, care ar năvăli în vas la cas de accident.

Contra focului esistă o enormă reţea de tuburĭ gróse, care circulă pretutindenĭ şi pot la nevoe sĕ verse torenţĭ de apă pe punctul atins de incendiu.

Echipagiul unui mare pachebot cuprinde 1 comandant, 1 căpitan, 3 locotenenţĭ, 1 şef mecanic, 6 mecanicĭ, 1 electrician, 40 ómenĭ de echipaj, apoi 194 maşiniştĭ; focarĭ etc., ataşaţi la seviciul clădirilor şi maşinelor.

Personalul pus în serviciul pasagerilor e tot atât de considerabil.

Mai întâiu vine comisarul, care compune lista de bucate, care veghéză sĕ se facă bine serviciul la masă. Tot el primesce pe pasagerĭ la sosirea lor şi se ocupă de instalarea lor. Un comisar bun trebue sĕ scie mai multe limbĭ şi sĕ fie şi destul de bun pianist, ca sĕ cânte un vals, orĭ o polcă séra în salon, pentru a stîrni la joc pe pasagerĭ.

Pe dênsul îl ajută un sub-comisar, care sub ordinile sale are un personal numĕros, care în termin mijlociu cuprinde: 2 oberchelnerĭ, 1 bucătar şef, bucătar orĭ ajutorĭ bucătarĭ, 1 econom, 1 pivnicer, 1 măcelar, 2 pitarĭ, 2 patiserĭ, 5 femei în casă, 74 chelnerĭ etc.

Se mănâncă des şi mult pe vasele transatlantice, ca sĕ mai trécă vremea. Étă ce provisiunĭ duce un vas, care merge dela Havre la New-York: 5 boi, 7 viţei, 10 miei, 60 porumbei, 40 iepurĭ, 60 gâsce, 1500 pui, 600 kilo pesce, 500 verze, 150 kilo sfecle, 300 anghinarĭ, 300 conopide, 1800 bucăţĭ de saladă, 1800 kilo cartofĭ, 1000 litri de lapte, 2000 kilo de şuncă şi slănină, 200 kilo ciocoladă, 40,000 ouĕ, 1400 kilo de unt, 100 kilo brânzăturĭ, 420 kilo cafea, 600 zahar, 7000 kilo făină, 31.000 litrii de vin, 80 butelii de licorurĭ.

Sĕ presupunem, că s'ar pune într'un singur ibric tótă cafeaua necesară pentru o călĕtoriă: ibricul ar trebui sĕ fie aşa de mare, încât un om s'ar puté plimba pe córda acestui ibric. Décă tóte ouĕle necesare unui transatlantic ar forma un singur ou colosal, ar trebui o scară ca sĕ ajungĭ la vêrful cójei sale.

Dér lingeria? Pentru fie-care drum se ia pe vas: 2970 cearşafurĭ, 1540 feţe de perne, 310 feţe de masă, 12,000 şervete de masă, 8340 prosópe (ştergare), 3700 cârpe pentru bucătăriă, 4200 cârpe pentru menaj, 1550 şorţurĭ.

Décă tótă lingeria acésta ar fi pusă într'o singură pilă, feţele de mese peste şervete, şi şorţurile peste feţele de mese, s'ar forma o piramidă de douĕ-orĭ cât turnul Eifel.

Étă şi un transport de mărfurĭ luate la întâmplare: 1195 lădĭ cu şampaniă, 2347 lădĭ cu vin, 1097 cu tutun, 2585 de pielării, 145 lăḑĭ cu articole de Paris, 140 cu parfumerii, mai multe mii de lăḑĭ cu bonetăriă, brânzĕturĭ, sardele, jucării etc. etc. 2 velocipede, 3 landourĭ, 4 cupeurĭ, 3 omnibus, 200 lăḑĭ cu aur (10.000.000), 3.000.000 argint; total 2864 metri cubĭ de marfă.

Dér greutatea şi cheltuéla cea mare a acestor pachetboturĭ e cărbunele. Compania transatlantică francesă a ars în 1898: 443,060 tone de cărbune, adecă 40206 vagóne de câte 10 tone fiă-care. Orĭ, se scie că tona e o miiă de kilograme. Aceste vagóne puse unul lângă altul ar cuprinde o întindere de 265 kilometri.

In fine sĕ se scie, că construcţiunea unui transatlantic cere doi anĭ de lucru în continu şi costă 12.000.000 de fr. („Cnst.“)

Literatură.

Şematism istoric al diecesei gr. cat. a Oradiei marĭ. La Oradea mare a apărut un şematism istoric, scris în limba latină şi întitulat: „Schematismus historicus Venerabilis Cleri dioecesis Magno-Varadinensis graeci-ritus catholicorum. Pro anno jubilari 1900 a restaurata autem sacra cum sancta Romana Ecclesia unione anno 200“. Cuprinde interesante date istorice cu privire la trecutul şi presentul diecesei române unite a Oradiei marĭ, împreună cu portretele şi chiţe biografice ale tuturor episcopilor, ce s'au succedat până acum în fruntea acestei diecese, începênd dela Moise Dragoş, Ignatie Darabant, Samuil Vulcan, Basiliu Erdelyi, Iosif Pop-Sĕlăgeanul, Ioan Olteanu, şi în fine, Mihail Pavel, care este al 7-lea între episcopii de până acum ai diecesei Oradei marĭ. Apoi membrii capitlului dela începutul întemeierii până aḑĭ, cu toţĭ membrii archi-şi vice-diaconatelor, apoi preoţĭ, teologĭ, institutul preparandial etc. La fine scurte biografii ale diferiţĭ membri din cler.

Opul în general e bogat în date interesante. Ceea-ce însĕ nu înţelegem şi nu va puté înţelege nimenĭ este faptul, că pe când scriitorii tuturor popórelor din lume se silesc după putinţă sĕ se foloséscă în scriere de limba lor, pe atuncĭ autorul şematismului din vorbă folosesce limba latină, ca şi cum ar fi avut în vedere numai pe romano-catolicĭ şi înadins s'ar fi ferit de-a face un serviciu credincioşilor şi clerului român edând opul în limba maternă a acestuia. Ce sens are asta?

*

Din ***„Istoria legii nouĕ“***, valorósa scriere a d-lui canonic din Blaşiŭ *Dr. Victor Szmigelski*, au apărut în Tipografia Seminariului archidiecesan din Blaşiŭ ambele tomurĭ. *Tomul I* tractéză *Tinereţele lui Isus* şi *Isus ca profet*. Partea întâiŭ începe cu „Ḑilele lui Irod“, apoi „originea, pruncia şi logodirea Mariei“, „Prevestirea nascerei Inainte mergĕtorului“; „Buna vestire“; „Nascerea Inainte mergĕtorului“ etc. etc.—In partea a doua se află următórele capitole principale: „Dela începutul activităţii publice a lui Isus până la sĕrbătórea cea dintâiŭ a Pascilor“; „Dela cea dintâiŭ până la a doua sĕrbătóre a Pascilor“; „Dela a doua până la a treia sĕrbătóre a Pascilor“; „Dela a treia până la a patra sĕrbătóre a Pascilor“. — *Tomul II* e împărţit în următórele 6 părţĭ: „Cina cea de Taină“; „Testamentul lui Mesia“; „Getsemani“; „Osândirea lui Isus“; „Calea Crucii“ şi „Golgotha“, fiind fie-care parte împărţită în numeroşĭ paragrafĭ. Opul are format mare; tomul I conţine 400 pag. şi costă 2 fl. (pentru România 4 lei 40 b.), ér tom II 320 pag. şi costă 1 fl. 70 cr. (porto câte 10 cr. de fiă-care tom; e recomandabil a se adauge încă 10 cr. pentru recomandare.) Acest op, bine scris, într'o limbă plăcută şi uşóră, este o adevĕrată podóbă pentru literatura nóstră bisericéscă şi e de valóre nepeţuită nu numai pentru cler, ci pentru toţĭ bărbaţii iubitorĭ de sciinţă şi pe lângă aceea, mai e şi fórte eftin în asĕmĕnare cu mărimea. — Se póte procura şi dela Tipografia *„A. Mureşianu“*, Braşov.

ULTIME SCIRI.

Petersburg, 21 Iunie. *Ministru de esterne contele Mihail Nicolajevicĭ Muraview a decedat aḑĭ*, în urma unei bóle scurte. Mórtea lui a produs pretutindenĭ în imperiu cea mai adêncă impresiune. Decedatul ministru avé etatea de 55 anĭ. Tóte puterile au fost încunosciinţate despre acéstă pierdere durerósă.

Londra, 21 Iunie. Din *Shanghai* se anunţă lui „Daily Telegraph“: După scirĭ sosite aicĭ din *Tiencin*, Boxerii au atacat coloniile streine, *şi le-au prefăcut în cenuşă.*

Londra, 21 Iunie. Din *Shanghai* primesce „Times“ scirea, că în partea nordică a provinciei Santung toţĭ misionarii s'au refugiat pe o corabiă.

Seymour a întrat în Peking.

Berlin, 21 Iunie. Din Constantinopol se telegraféză, că *5000 soldaţĭ ruşĭ* destinaţĭ pentru China, au trecut c'un vapor prin Bosfor.

Londra, 21 Iunie. „Daily Express“ primesce din Shanghai scirea de sensaţiă, că principele *Tulan*, mareşalul suprem al împĕrătesei, ar fi dat foc palatului împĕrătesc, ar fi ucis pe împĕratul şi împĕrătésa şi apoi s'ar fi ucis şi pe sine.

Lourenzo-Margueze, 21 Iunie. Un ofiţer american, care a fost în serviciŭ la Burĭ, a sosit aicĭ şi declară, că *De Wett* are în Oranje 6000 de ómenĭ şi Botha 4000 în Transvaal.

Londra, 21 Iunie. Din *Pretoria* se vestesce, că între Englesĭ şi Botha este acum un armistiţiu de 5 ḑile, dér după espirarea lui, Roberts va ataca energic pe Botha.

Roma, 21 Iunie. Noul guvern se va constitui, probabil, astfel: *Saracco* preşedinte, *Sanmarzano* rĕsboiŭ, *Morin* marină, *Ferrari* comerciu, *Gianturco* justiţiă, *Nasi* culte, *Gallo* interne.

DIVERSE.

Capitala Chinei, despre care se vorbesce aḑĭ atât de mult prin tóte ḑiarele, Pekingul, e situat pe un şes aprópe de munţiĭ, ce mărginesc spre sud marele şes al Mongolilor şi se estinde pe un teritoriu colosal de 6340 hectare. O parte mare a oraşului este ocupată de bisericĭ, grădinĭ marĭ şi lacurĭ. Pekingul se forméză din douĕ părţĭ: din oraşul tătar séu mandsu din partea nordică şi din oraşul chines, care este despărţit de cel dintâiŭ printr'un zid fórte gros şi înalt de 9 metri. Intreg Pekingul este încungiurat de zidurĭ şi şanţurĭ. Dintre cele douĕ părţĭ ale oraşului suburbiul tătar este mai regulat, dér şi în acesta, ca şi în celalalt, casele sunt aprópe tóte de lemn. De aceea incendiele causéză pagube aşa de marĭ. Stradele sunt largĭ, dér prăvóse, murdare şi aprópe la fie-care pas şanţurile sunt pline cu mortăciunĭ. Casele sunt scunde şi de-un esterior fórte sĕrăcăcios. Casele bogaţilor sunt încunjurate cu zidurĭ înalte; înăuntru sunt frumos aranjate şi au curţĭ spaţióse. Mişcarea pe strade este fórte mare. Centrul oraşului tătar îl forméză palatul sĕu, mai bine ḑis fortul împĕrătesc, încunjurat cu zidurĭ uriaşe şi are patru porţĭ, în spre patru regiunĭ ale lumii. In acel fort mai mult loc îl ocupă lacurĭ artificiale şi plantaţiunĭ. Coperişul palatului împĕrătesc este de colóre galbenă (colórea casei domnitóre), cel al mandarinilor este verde deschisă, ér a bisericelor vênĕt închis. Tot în oraşul tătar se află şi vechiul turn astronomic al misionarilor. In partea oraşului chines, unde locuesc amestecaţĭ Chinesĭ, Mandsurĭ, Mongolĭ, Coreianĭ Japonesĭ, Tibetanĭ etc. se află prăvăliile cele marĭ. Inaintea fie-cărei prăvălie atêrnă table marĭ de hârtie cu inscripţiunĭ chinese. Frecuenţa pe strade e mare şi aicĭ. Stradele sémănă cu alvia unui rîu plină de noroiŭ. In partea sudică a oraşului se află douĕ bisericĭ, carĭ în mărimea lor sĕ întrec cu palatul împĕrătesc; aceste douĕ bisericĭ sunt, una biserica agriculturei şi altă biserica cerului. Tot acolo se află şi „locul sfînt de arat“, unde împĕraţii de mai înainte în fie-care an trăgeau câte-o brazdă c'un plug făcut din aur şi os de elefant. Numĕrul poporaţiunei nu se scie cu esactitate, cât e. La ultimul recensământ oficios din 1845 s'a constatat 1,648,814 locuitorĭ. După alte date mai recente, se ḑice, că poporaţiunea oraşului sĕ se fi redus la 900,000 ba chiar la 500,000. Garnisóna oraşului este de obiceiŭ de 10,000 carĭ locuesc în vechia reşedinţă de vară a împĕratului, care a fost dĕrîmată de Francesĭ la 1860. Despre fondarea oraşului, unele date spun, că ar fi fost pe la 1279. In 1662 şi 1730 oraşul a fost dărêmat în urma unor cutremure de pămênt, când se ḑice a fi perit, 300,000, după alţii 100,000 ómenĭ.

*

Canibalismul în Congo. Un misionar, belgian, Decken, dă într'o revistă religiósă oribile amĕnunte asupra canibalismului triburilor negre din Congo superior. Un agent al societăţei din acele părţĭ a vĕḑut într'un sat, într'o ḑi de têrg, un nenorocit, care se plimba de icĭ colo cu o sentinelă. Nişte linii trase pe corpul lui îl împărţea în o mulţime de bucăţĭ. Era un prisonier de rĕsboiŭ, decĭ carne de vênḑare. Fusese împărţit în porţiĭ; plimbarea condamnatului avé de scop de a atrage atenţiunea cumpărătorilor. Când tóte loturile fură vêndute, el fu înjunghiat ca o vită. Monseniorul Anguard povestesce despre canibalism, lucrurĭ şi mai cumplite. Intr'o ḑi se pregăteau sĕ omóre un prisonier de rĕsboiu. Aşteptară cât-va timp sĕ vie cineva sĕ cumpere capul. Dér fiind-că acesta zăbovi, cumpĕrătorii picióreIor şi braţelor îşĭ reclamară părţile lor. Şi au fost serviţĭ!.. Judecătorul dela Saegher a asistat la măcelărirea unui fost funcţionar congloez. Cunoscea de mult pe nenorocitul acela şi ar fi vrut sĕ'l scape. Dér el refusa. Găsea în „perióda de îngrăşare“, prin care trecea un adevĕrat farmec. „Dér o sĕ te omóre mâne-poimâne!“ îi ḑicea mântuitorul sĕu. „O puţin îmĭ pasă, réspunse funcţionarul dat afară. Apoi nu sunt încă nicĭ mort, nicĭ mâncat. Póte, că voiŭ scăpa de sórta ce mĕ aşteptă, dér de sigur că nu voiŭ mai găsi o aşa bună ospătărie ca cea în care mĕ îngraş acum“.

*

Contra corsetului. — D-na doctor *Tilicka*, în tesa sa susţinută înaintea facultăţiĭ de medicină din Paris, arată turburările grave, pe carĭ le póte provoca acest instrument de chinuire a corpului, chiar când este strîns potrivit. Étă cum conchide: 1) Corsetul este o haină nehigienică; e o maşină de compresiune, care înfăşóră şi apasă organele cele mai de sémă ale economiei; 2) Sub influenţa strînsórei aprópe permanente, pe care corsetul o esercită asupra toracelui inferior, ultimele cincĭ séu şése cóste sunt împinse înăuntru, ceea-ce constitue o pocélă a pieptului; 3) Deprinderea de a purta corset provócă cu timpul turburărĭ respiratoriĭ, circulatoriĭ şi digestive; 4) Din abusul de corset resultă numĕróse stărĭ patalogice şi anume: dilataţiunea stomacului, ficatul se lasă în jos şi se diforméză, rinichiul mobil, anemia şi clorosa; 5) Abusul de corset ţine un loc însemnat în patogenia bólelor de maţe, a nevrosteniei şi a bólelor organelor genitale ale femeii; 6) Abusul de corset póte provoca în timpul sarcinei lăpĕdarea séu facerea prematură. Pentru ca femeile sĕ nu mai fiă ispitite de a se strînge peste mĕsură, autórea propune: 1) Corsetul sĕ fiă cu desĕvîrşire înlăturat ca fiind ceva nehigienic, ba chiar producĕtor de bóle, când se face abus de dênsul; 2) Corsetul sĕ fiă înlocuit printr'o brasieră de pânză tare, potrivită la talie, lăsându-se în jos numai până la mijloc, încheiată cu nasturĭ înainte şi avênd câte douĕ óse de balenă pe fie-care lature pentru a susţiné sînurile; 3) Pentru ca legăturile vestmintelor sĕ nu producă apăsare, betelele sĕ fiă late, căcĭ cu cât sunt mai înguste, curméză mai rĕu. Décă femeia e slabă, sĕ pórte betele.

*

Un roman din viaţă povestesce o fóiă din New-York: Sunt vre-o 40 de anĭ de când un anumit Ioan Dorner din Magdeburg (Germania) iubea mult pe tînĕra copilă Friderica, tot de acolo. Dorner călĕtorì la America şi la plecare promise amantei sale, că îndată ce-şĭ va crea o esistenţă, se va întórce şi o va lua şi pe ea. Dorner se aşeḑă în oraşul Newark. El era de profesiune pălărier şi în cincĭ anĭ şĭ-a câştigat atâta, încât putù călĕtori la Germania după mirésă. Cu doi anĭ mai înainte însĕ amanta lui, dimpreună cu părinţii, au plecat la America şi nimenĭ nu scia, că în care parte a ţĕrii s'au aşeḑat. Tóte cercetările au fost zadarnice, şi la câţi-va anĭ după reîntórcerea sa în Newark se căsĕtorì, trăind în fericire ḑece anĭ, când îi murì soţia. După doi anĭ Dorner se însură a doua-oră, dér după un an de ḑile şi acéstă nevastă îi murì. Nu de mult visità Dorner unele rudeniĭ în Newark şi, ce surprindere, când étă că se întâlnesce cu fosta lui amantă, care deşi era cam bĕtrână, dér totuşĭ amorul din tinereţe îi umplea pieptul. Ea încă nu s'a fost măritat. Dorner o peţì cu câteva ḑile mai înainte şi un ginere al sĕu îi cununà. Este interesant, ca Friderica a pe trecut 15 anĭ în Newark şi nicĭ ideie n'a avut, că amoresul ei din tinereţe era atât de aprópe de ea.

*

Comóră aflată. De curênd s'a aflat în Texas un ban de argint, care este din anul 124 înainte de Christos. Valórea originală a banului era 5 coróne, aḑĭ însĕ pasionaţii colectorĭ de anticităţĭ, i-au urcat preţul la 250,000 coróne; o adevĕrată comóră.

Dela „Tipografia A. Mureşianu" din Braşov, se pot procura următórele cărţi:

Scrierĭ economice.

Pentru economii de vite este de nepreţuit folos marele şi valorosul op **Zootechnia** séu cultura generală şi specială a vitelor, de *Dr. George Maior*, profesor de agricultură la şcóla superióră din Bucurescĭ (Herĕstrĕu). Deşi am anunţat încă de astă-tómnă apariţiunea acestui preţios op, el n'a străbătut până acum în părţile de dincóce de Carpaţĭ. Adĭ însĕ se găsesce în deposit la Tipografia „A. Mureşanu" în Braşov şi se póte trimite imediat orĭ cui îl cere. „*Zootechnia*" este partea a treia din „*Manual de agricultură*" al d-lui Maior, care a fost atât de călduros apreţiat din partea întregei presse române şi premiat şi din partea Academiei Române. „Zootechnia" cuprinde *779 pag. format mare 4⁰* cu 225 figurĭ şi costă 8 coróne (cu posta recomandat 8 cor. 50 banĭ). Recomandăm economilor noştri de vite acéstă bogată scriere, până adĭ singură în felul sĕu în literatura română. Din *partea I* a Manualului: **Agrologia** séu „Agricultura generală", 524 pag. à 5 cor., (cu posta rec. 5 cor. 50 banĭ) — şi partea II, „**Fitotechnia**" séu cultura specială a plantelor cu 611 pag. şi 202 figurĭ. Preţul 8 (cor., cu posta rec. 8 cor. 50 banĭ).

„Cartea Plugarilor" séu povestirĭ economice despre grădinărit, economia câmpului, crescerea vitelor" etc. scrisă de *Ioan Georgescu.* Tractéză despre legumărit, gunoiŭ, lucrarea pământului, sĕmĕnăturĭ, vierit, pădurit, crescerea cailor, vitelor, gaĭiţelor etc. Un esemplar de 90 pag. costă 25 cr. (plus 3 cr. porto). Acéstă carte a eşit numai acum de sub tipar.

„Stupăritul", întocmit cu deosebire pentru popor, pentru începĕtorĭ şi pentru toţĭ iubitorii de acest ram al economiei, de *Constantin Dimian*, preot în Breţcu. O carte de 154 pag. format mare 8⁰. Preţul 80 cr. (cu posta 85 cr.)

Insoţirile de credit împreunate cu însoţirĭ de consum, de vêndare, de viierĭ, de lăptarĭ etc. Indreptare practică pentru înfiinţarea şi conducerea de astfel de însoţirĭ, de F. W. Raiffeinssen. *Ediţiunea a V-a.* Trad. de *Dr. A. Brote.* Editura Reuniunei rom. de agricultură din comit. Sibiiului. Conţine 227 pag. şi costă 80 cr. (Cu posta 90 cr).

Cele mai de lipsă cunoscinţe despre Legea veterinară — o carte forte necesară pentru economii de vite. Editura Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului. Conţine 134 pag. format mare şi costă numai 30 cr. (cu posta 35 cr).

Cartea stuparilor sătenĭ de Romul *Simu.* Cu mai multe ilustraţiunĭ în text. Editura Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului. Preţul 40 cr. trimis francat.

Grădina de legume, de *Ioan F. Negruţiu*, profesor în Blaşiŭ. Pentru poporul nostru, scrierea d-lui prof. Negruţiu e de cel mai mare folos practic şi, pe cât scim, în literatura nóstră de dincóce e singura scriere mai bună în acéstă materiă. Costă 25 cr. (plus 3 cr. porto).

Vinurĭ din póme, de *Grigorie Halip.* prof. la şcóla agronomică din Cernăuţĭ. Este o carte de 96 pagine, în care se dau esplicaţii şi învĕţăturĭ amĕnunţite asupra modului, cum este a-se face tot feliul de vin şi must din felurite póme; carĭ póme sunt mai bune pentru facerea vinului şi cum este a-se manipula vinul pentru a avé gust bun etc. Preţul 20 cr. (prin poştă 23 cr.)

*

Al doilea capitol din contabilitatea duplă, de *I. C. Panţu.* Acéstă nouă broşură conţine: *afacerile de credit cambial şi afacerile de bancă.*

La creditul cambial s'a întrodus o afacere de patru lunĭ, trecută în registrele principale şi auxiliare după metodul usitat la noi, precum şi după metodul numit frances, întocmai aşa, după cum se întrebuinţéză în practică, arătându-se încheerile lunare şi încheerea anuală.

La afacerile de bancă, după o împărţélă sistematică a afacerilor, s'a esplicat scontul de cambii şi reescontul, afacerĭ cu monete, avansurĭ pe efecte publice (lombard); împrumuturĭ pe alte gagiurĭ (marfă etc.) şi depunerile spre fructificare. Esplicările s'au făcut la singuratice casurĭ şi apoi s'au combinat la micĭ afacerĭ, carĭ duréză trei şi şése lunĭ, arătându-se încheerea într'un Maestru tabelar şi la urmă arătându-se trecerile, aşa după cum se întêmplă în practică, în registre principale şi auxiliare.

Preţul este 2 coróne + 10 banĭ porto- De vêndare în Braşov: la Tipografia „A. Mureşianu" şi la Librăria N. Ciurcu. In Sibiu: la Librăria archidiecesană. — Atragem atenţiunea publicului nostru, îndeosebĭ a celor ce se ocupă cu afacerĭ comerciale, precum şi a membrilor din direcţiunile băncilor nóstre şi a funcţionarilor acestora, asupra acestei lucrărĭ de neapĕrată trebuinţă.

*

„Ţiganiada", séu *„Alexandria aĭ Ţigănéscă"*, o prea frumósă povestire scrisă *acum o sută de anĭ* de prea iscusitul *Ioan Budai Deleanu*, ér acum de nou scósă şi pe înţeles întocmită de *V. O.* Acéstă interesantă scriere nu numai că oferă o lectură hazliă şi de mare valóre pentru limba vechiă strămoşéscă, ea conţine şi poveţe fórte folositóre pentru generaţia nóstră de adĭ. Cartea a apărut în editura librăriei Ciurcu din Braşov şi costă *45 cr.* séu 90 banĭ; cu posta 1 cor.

*

În editura „Tipografiei", societate pe acţii în Sibiiu, a apărut: *„Carte pentru toţi"*, întocmită după ideile lui Sam. Smiles, de Teodor V. Păcăţian. Preţul 40 banĭ (plus 5 b. porto). E o cărticică cu poveţe fórte folositóre despre muncă şi sîrguinţă-obicĭnuinţa de a chivernisi; lipsa de îngrijire; buna rĕnduielă; regulele chiverniselei. Limbagiul e uşor şi la înţelesul poporului.

Proprietar: ***Dr. Aurel Mureşianu.***
Redactor responsabil: ***Gregoriu Maior.***

Cursul la bursa din Viena.

Din 20 Iunie 1900.

Renta ung. de aur 4%.	115.40
Renta de coróne ung. 4%.	91.—
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% .	120.50
Impr. căil. fer. ung. în argint. 4½%	99.20
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	116.80
Bonurĭ rurale ungare 4%	91.20
Bonurĭ rurale croate-slavone . . .	92.50
Impr. ung. cu premii	158.50
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin .	139.—
Renta de argint austr.	97.90
Renta de hârtie austr.	97.35
Renta de aur austr.	115.40
Losurĭ din 1860.	134.50
Acţii de-ale Băncei austro-ungară .	17.48
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	715.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	698.50
Napoleondorĭ	19.32
Mărcĭ imperiale	118.65
London vista.	242.20
Paris vista	96.42½
Rente de coróne austr. 4%	97.75
Note italiene	90.80

Cursul pieţei Braşov.

Din 22 Iunie 1900.

Bancnota rom.	Cump. 19.04	Vênd.	19.08
Argint român.	Cump. 18.90	Vênd.	18.96
Napoleond'orĭ.	Cump. 19.20	Vênd.	19.30
Galbenĭ	Cump. 11.30	Vênd.	11.40
Ruble Rusescĭ	Cump. 127.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump. 58.50	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump. 10.7e	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%	Cump. 100.—	Vênd.	101.—

Anunţ.

Sĕ publică Concurs pentru văpsirea interiorului Bisericei Sf. Nicolae din Scheiu.

Doritorii au sĕ-şĭ presente *Ofertele lor făcute în scris până Dumineca în 17(30) Iunie a. c.* epitropului **Sterie Stinghe** (*piaţa Prundului Nr. 18*), dela care îşĭ pot lua informaţii detailate asupra condiţiunilor. Comitetul îşĭ reservă dreptul, sĕ alégă dintre concurenţĭ pe care va vrea.

Braşov, 19 (22) Iunie 1900.

995(1—3). *Comitetul parochial.*

Sz. 956—1900. tlkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A fogarasi kir. járásbiróság, mint tlkönyvi hatóság, közhirré teszi, hogy a „Furnica" fogarasi tak. pénztár végrehajtatónak Zara Samoila végrehajtást szenvedő elleni 36 kor. tőke követelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a sárkányi kir. járásbiróság területén lévő Mundra községében fekvő a mundrai 101 sz. tljkvben Zara Samoila nevén álló A † 158, 159 hrsz. 458 kor., 701, 702 hrsz. 26 kor., 842 hrsz. 20 korona, 1218, 1219 hrsz. 16 kor., 1545 hrsz. 36 kor., 1548 hrsz 30 kor., 1552, 1553 hrsz. 22 kor., 1771, 1772 hrsz. 70 kor., 2258,; 2259 hrsz. 90 kor. 1266, 2267 hrsz. 42 kor., 2443 hrsz. 16 kor., 2788 hrsz 42 kor., 3207, 3208 hrsz. 118 kor., 3926/2 — 3929 hrsz. 44 kor., 4129 hrsz 32 korona, 4148/2 hrsz. 42 kor., 4501—4503 hrsz. 56 kor., 4632—4634 hrsz. 82 kor., 4672 hrsz. 56 kor., 5833, 5834 hrsz. 6 kor., 6555 hrsz. 66 kor., 6568 hrsz. 8 kor., 8156 hrsz. 4 kor., 9033, 9024 hrsz. 12 kor., 1189 hr. 24 kor., 1961 hrsz. 110 kor., 5513 hrsz. 4 kor., 6126/8 hrsz. 82 kor.. 8655 hrsz. 28 koronában az arverést ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendeltetik és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok **1900 evi julius hó 10 ik napján délelött 9 órakor** Mundra községben megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881 évi LX. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ban kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. törv. cz. 170-ik §-sa értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Fogaras, 1900. évi Február hó 20-án.

A kir. jbiróság mint telekönyvi hatóság.

CSÁSZÁR,
kir. albiró.

992.

Plecarea şi sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Braşov.

Valabil din 1 Maiŭ st. n. 1900.

Plecarea trenurilor din Braşov

Dela Braşov la Budapesta:

I. Trenul mixt la óra 5·8 min. dimin.
II. Tr. accel. (peste Cluşiu) la ó. 2·45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la óra 7·48 min. séra.
IV. Tr. acc. la óra 10·26 min. séra. (Arad)

Dela Braşov la Bucurescĭ:

I. Trenul de persóne la óra 3·55 m. dim.
II. Trenul mixt la órele 11 a. m.
III. Trenul accel. la óra 2·19 min. p. m. (ce vine pe la Cluşiu).
IV. Tr. acc. la óra 5·14 m. dim. (dela Arad).

Dela Braşov la Kezdi Oşorheiu:

I. Trenul de pers. la óra 5·19 min. dim. (are legătură cu Tuşnad, Ciuc-Szereda, la óra 3·20 min. nóptea.
II. Trenul mixt la óra 8·50 min. a. m.
III. Trenul de pers. la óra 3·15 m. p. m. (are legătură cu linia Tuşnad-Ciuc-Szereda).

Dela Braşov la Zêrnescĭ (gar. Bartolomeiu).

I. Trenul mixt la óra 9·2 min. a. m.
II. Trenul mixt la óra 5·26 min. p. m.
III. Tr. mixt, la óra 9·30 min. séra.

Dela Braşov la Ciuc-Gyimes:

I. Trenul de pers. la óra 5·19 min. dim.
II. Trenul mixt la óra 8·50 min. a. m.
III. Trenul de pers. la óra 3·15 min. p. m.

Sosirea trenurilor în Braşov:

Dela Budapesta la Braşov:

I. Tr. acc. peste Arad la óra 5·7 m. dim.
II. Trenul de persóne la óra 8 dim.
III. Tr. accel. peste Cluşiu la ó. 2·9 m. p. m.
IV. Trenul mixt la óra 10·25 min. séra.

Dela Bucurescĭ la Braşov:

I. Trenul mixt, la óra 6.58 min. dim. (care circulă numai Vinerea dela Predeal).
II. Trenul accel. la óra 2·18 min. p. m.
III. Trenul mixt, la óra 9·27 min. p. m. (din Maiu 15 — 15 Sept.)
IV. Trenul acelerat, la óra 10·14 m. séra.
V. Tren de pers. la óra 2.10 min. p. m. (din 1 Iulie, Joia şi în tóte sĕrbătorile).

Dela Kezdi-Oşorheiu la Braşov:

I. Trenul de persóne la óra 8·25 m. dim. (are legătură cu St.-Georgĭu, Ciuc-Sereda şi Ciuc-Gyimes).
II. Trenul de pers. la óra 1·51 m. p. m.
III. Trenul mixt, la óra 6·48 m. séra (are legătură cu Ciuc-Sereda).
IV. Tr. mixt, la óra 10·4 m. séra (pl. dela St.-Georgiu, în Iul. 1 — 15 Sept. în tóte sĕrbătorile).

Dela Zêrnescĭ la Braşov (gar. Bartolomeiu).

I. Trenul mixt la óra 7·2 min. dim.
II. Trenul mixt la óra 1·12 min. p. m.
III. Tr. mixt la óra 8·18 min. séra.

Dela Ciuc-Ghimes la Braşov:

I. Trenul de pers. la óra 8·25 m. dim.
III. Trenul de pers. la óra 1·51 m. p. m.
III. Trenul mixt la óra 6·48 min. séra
V. Tr. mixt la óra 10·04 min. séra. (din Palanca dela Iul. 1 — 15 Sept în tóte sĕrbătorile).